

DOBRODZIĘSKI RYNEK NA PRZESTRZENI WIEKÓW W OBRAZACH

W 1846 roku ogromny pożar doszczętnie zniszczył centralną część Dobrodzienia – 136 domów i 145 zabudowań gospodarczych. Zgodnie z planem odbudowy miasta, przebudowano centrum i zmieniono istniejący układ ulic. Rynek został wydłużony i poszerzony, uformowany w kształcie prostokąta, którego dłuższa strona wynosiła 300, a krótsza 110 metrów. Główny plac i przyległe do niego ulice, wyłożone kamieniami polnymi i żwirem w latach 1819–1823, przebrukowywano od 1847 roku. Ratusz połączony z budynkiem więziennym stawiano w południowej części rynku w latach 1848–1849. Naprzeciwko zachodniej pierzei w latach 1851–1854 wznoszono murowany katolicki kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny. Przy rynku stanęły budynki mieszkalno-handlowe, murowane, w stylu neoklasycyzmu. W każdym budynku istniał sklep, warsztat rzemieślniczy lub gospoda. Najokazalej prezentowała się północna pierzeja rynku. W latach 1922–1939, kiedy Dobrodzień był miastem powiatowym w granicach Niemiec [Kreis Guttentag], zaznaczył się szybki rozwój infrastruktury miejskiej, przeprowadzono modernizację wielu budowli w rynku.

Kolejny historyczny zwrot w dziejach miejscowości i życiu mieszkańców nastąpił 21 stycznia 1945 roku, kiedy wkroczyły tu oddziały wojsk radzieckich. Dokonała się zmiana przynależności państwowej i języka urzędowego. Miasto Guttentag otrzymało historyczną nazwę Dobrodzień. Od stycznia do kwietnia miejscowość była wyludniona, gdyż znaczna liczba mieszkańców podjęła ucieczkę w obawie przed frontem radzieckim. Opuszczone w rynku kamienice i dobrze zaopatrzone w towary sklepy zostały doszczętnie wyszabrowane. Umyślnie spalono 69 budynków mieszkalno-użytkowych, a 9 poważnie uszkodzono. Odbudowę tych fragmentów rynku prowadzono w latach 1950–1965. Po obu jego stronach wzniesiono solidne bloki mieszkalne z pomieszczeniami handlowymi. Wykonano również prace modernizacyjne płyty rynku. „Kocie łby” zostały przykryte betonowymi płytkami. Z piaskowca wybudowano dużą fontannę z trzema dyszami. Była czynna do lat 80. XX wieku. Później w tym miejscu urządzono kwietnik. W 1971 roku otwarto nowo wybudowany Dom Kultury. Właściwego zagospodarowania wymagają wciąż dwa place w obrębie rynku, wyglądem przypominające czasy powojenne.

Guttentag / Dobrodzień w 1903 roku

Źródło: fotografia Otto Herrmanna, Guttentag; ze zbiorów Universitätsbibliothek Dresden

Guttentag / Dobrodzień, ok. 1910 roku

Źródło: pocztówka wydana przez Carla Schatka, Guttentag; ze zbiorów Zbigniewa Biernackiego

Guttentag / Dobrodzień, ok. 1915 roku

Źródło: pocztówka wydana przez Kunstanstalt Stengel & Co., Dresden; ze zbiorów Bernarda Gaidy

Guttentag / Dobrodzień, ok. 1915 roku

Źródło: pocztówka wydana przez Carla Schatka, Guttentag; ze zbiorów Pawła Mrozka

Guttentag / Dobrodzień, ok. 1920 roku

Źródło: pocztówka wydana przez Paula Plachetka, Guttentag; ze zbiorów Pawła Mrozka

Guttentag / Dobrodzień, ok. 1925 roku

Źródło: archiwalna pocztówka nieznanego wydawcy; ze zbiorów Heinricha Maziola

Guttentag / Dobrodzież w 1936 roku

Źródło: pocztówka wydana przez Buchhdl. R. Werner Guttentag; ze zbiorów Pawła Mrozka

Guttentag / Dobrodzież, ok. 1940 roku

Źródło: fotografia archiwalna nieznanego autora; ze zbiorów MTRDZ

Dobrodzień / Guttentag w 1945 roku

Źródło: fotografia archiwalna nieznanego autora; ze zbiorów MTRDZ

Dobrodzień / Guttentag w 1965 roku

Źródło: pocztówka wydana przez ZFP „RUCH” (fot. T. Hermańczyk); ze zbiorów Pawła Mrozka

Dobrodzień / Guttentag w 1969 roku

Źródło: pocztówka wydana przez BW „RUCH” (fot. J. Siudecki); ze zbiorów Gerarda Zajontza

Dobrodzień / Guttentag w 2001 roku

Fot. Paweł Mrozek

Dobrodzień / Guttentag w 2001 roku

Fot. Paweł Mrozek

Dobrodzień / Guttentag w 2009 roku

Źródło: fotografia lotnicza ze zbiorów Urzędu Miejskiego

Od lat 90. XX wieku dobrodzieńscy radni wnioskowali o przebudowę i modernizację płyty rynku. Ostatecznie ustalono, że wcześniej należy podjąć inwestycje w zakresie telefonizacji i wodociągownia gminy, budowy oczyszczalni ścieków oraz remontu dróg i chodników. W 1997 roku odnowiono elewacje wszystkich budynków komunalnych w rynku. W roku 2003 przeprowadzono gruntowny remont ratusza. Samorząd Dobrodzienia w 2014 roku ogłosił konkurs plastyczny dla mieszkańców pt. „Dobrodzień – miasto jutra”. Wybrane prace miały stanowić podstawę do opracowania koncepcji obrazującej przyszły wygląd centrum Dobrodzienia. W październiku 2014 roku Pracownia Projektowa „ab studio” Aleksander Bielak w Opolu otrzymała zlecenie opracowania koncepcji zagospodarowania przestrzeni rynku w Dobrodzieniu. Wizualizacje plastyczne przedstawiono burmistrzowi i radnym w sierpniu 2015 roku. W latach 2015–2018 samorząd przeznaczył znaczne środki finansowe na przebudowę dróg i chodników wraz z niezbędną infrastrukturą w obrębie Placu Wolności w Dobrodzieniu.

W marcu 2016 roku została podpisana umowa na wykonanie robót w zakresie pierwszego etapu rewitalizacji rynku z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym PROPECTUS Sp. z o.o. (liderem konsorcjum) z siedzibą w Niezdrowicach. Do końca października 2016 wymieniono istniejącą nawierzchnię jezdni, chodników oraz miejsc postojowych na

nową z kostki granitowej, odnowiono drogi, wybudowano sieć wodociągową, kanalizację sanitarną i deszczową, wykonano nowe oświetlenie ulic oraz wyremontowano studzienki telekomunikacyjne. Na to zadanie gmina otrzymała dofinansowanie z Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016–2019. W trakcie robót wystąpiła konieczność przeprowadzenia badań archeologicznych i przeniesienia odkrytych szczątków ludzkich z dawnego przykościelnego cmentarza. Kolejny wniosek o dofinansowanie rewitalizacji Gmina Dobrodzień złożyła w 2017 roku i otrzymała wsparcie finansowe z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020. Umowę między Województwem Opolskim a Gminą Dobrodzień podpisano 15 czerwca 2018 roku. Obejmowała rewitalizację miasta Dobrodzienia poprzez przebudowę placu rynku, zagospodarowanie terenu wokół Dobrodzieńskiego Ośrodka Kultury i Sportu oraz zagospodarowanie Parku Jordanowskiego. Zatem w ramach drugiego etapu rewitalizacji, plac rynku wyłożono szlachetnymi materiałami kamiennymi, wykonano fontannę miejską typu suchego, zainstalowano nowoczesne oświetlenie oraz wymieniono zielen i elementy małej architektury, jak ławki, gazony itp. Firma Profectus zakończyła prace przed końcem listopada 2019. Uroczyste otwarcie i poświęcenie zrewitalizowanego rynku odbyło się 8 grudnia 2019 roku.

Koncepcja zagospodarowania przestrzeni rynku w Dobrodziewiu, 10.08.2015

Źródło: wizualizacja Pracowni Projektowej „ab studio” ze zbiorów Urzędu Miejskiego

Przebudowa ulic i chodników wokół dobrodzieńskiego rynku

Fot. Paweł Mrozek, 24.09.2016

Podpisanie umowy dofinansowania rewitalizacji dobrodzieńskiego rynku 15 czerwca 2018 roku przez Burmistrza Dobrodzienia Różę Koźlik i Marszałka Województwa Opolskiego Andrzeja Bułę

Źródło: fotografia ze zbiorów Urzędu Miejskiego

Przebudowa płyty dobrodzieńskiego rynku

Fot. Paweł Mrozek, 12.08.2019

Zakończenie rewitalizacji rynku w Dobrodzieniu

Fot. Paweł Mrozek, 30.11.2019

Otwarcie i poświęcenie zmodernizowanego rynku 8 grudnia 2019 roku
przez Burmistrza Dobrodzienia Andrzeja Jasińskiego i Proboszcza Parafii Św. Marii Magdaleny ks. Mariusza Klemiana

Fot. Paweł Mrozek, 8.12.2019, godz. 15:45

Jarmark świąteczny w dniu otwarcia i poświęcenia zrewitalizowanego rynku w Dobrodzień

Fot. Paweł Mrozek, 8.12.2019

Strefy rekreacji na dobrodzieńskim rynku

Fot. Paweł Mrozek, 2.08.2020

Artykuł opublikowano
w „Roczniku Powiatu Oleskiego” nr 14/2021